

BRA SKATTER

för rättvisa, miljö, jobb och nya företag

BRA SKATTER

för rättvisa, jobb, miljö och nya företag

FÖRORD	4
"ATT VARA DELAKTIG – ATT BETALA SKATT?"	6
1 SKATTERNA?	7
HUR STORA ÄR DE OCH HUR ANVÄNDS PENGARNA?	7
SKATTERNA 2004 OCH 2005 – STORLEKSJÄMFÖRELSE	7
UTVECKLING AV SKATTERNA	7
2 ANALYS	8
PROBLEM SOM ETT FRAMTIDA SKATTESYSTEM SKALL SÖKA LÖSA	8
3. FÖRSLAG	10
SKATTER SKALL ALLTID STIMULERA TILL ARBETE!	10
SKATTER FÖR NYA FÖRETAG OCH JOBB	11
RISKKAPITAL	14
FÖRMÖGENHETS- OCH TIDIGARE ARVS- OCH GÅVOSKATT	15
"GRÖNA" SKATTER OCH FASTIGHETSSKATT	16
ENERGI	17
KULTUREN - EN BASNÄRING!	18
HAR VI RÅD MED TJÄNSTER?	19
SKATTER I INTERNATIONELLT PERSPEKTIV – SKATTESAMVERKAN I EUROPEISKA UNIONEN	20
DEN SOCIALA EKONOMIN - ETT SAMHÄLLE MED BRUK FÖR ALLA	21
4. SAMMANFATTNING - FÖRSLAG I PUNKTFORM	23
BÄTTRE SAMVERKAN MELLAN SKATTER OCH FÖRSÄKRINGS/BIDRAGSSYSTEM	23
SKATTER FÖR NYA FÖRETAG OCH JOBB	23
RISKKAPITAL	23
FÖRMÖGENHETS- OCH TIDIGARE ARVS- OCH GÅVOSKATT	23
"GRÖNA" SKATTER OCH FASTIGHETSSKATT	24
ENERGI	24
KULTUREN - EN BASNÄRING!	24
HAR VI RÅD MED TJÄNSTER?	25
SKATTESAMVERKAN INOM EU	25
DEN SOCIALA EKONOMIN - BRUK FÖR ALLA	25

FÖRORD

Alla har ett förhållande till skatter. Vi reagerar på att de är för höga heller eller ibland för låga, eller vi anser att vi inte får vad vi borde för de skatter vi betalar. Men få diskuterar hur skattesystemet bör vara uppbyggt. Den frågan är överlämnad till experter i myndigheter eller i partier.

Broderskapsrörelsen kan sägas bekräfta det förhållandet. Organisationen är engagerad i sociala frågor, utbildning, internationellt bistånd, kultur och mycket annat men den har ytterst sällan behandlat frågor som rör skatter och ekonomisk politik. Ändå är utformningen av skattesystemen av avgörande betydelse för människors initiativ, handlingar och inbördes relationer och därmed för samhället i sin helhet.

Ingen har oss veterligt utvecklat en teologi för skatter, och vi avser inte heller att göra det, men däremot att i några korta meningar antyda vad en sådan teologi borde uttrycka:

- Människan är en aktiv och skapande gemenskapsvarelse. Så sammanfattar Broderskapsrörelsen en människosyn som tar sin utgångspunkt människans roll i skapelsen.
- Förvaltandet av skapelsen innebär ansvar för både för sig själv, för medmänniskan och för skapelsen som helhet. Det gäller rättvisan och miljön, den långsiktiga hållbarheten.

Människan har uppdrag att efter sin förmåga bidra till gemenskapens bästa. Samtidigt är varje människa helt oberoende av sin förmåga och prestation garanterad sitt människovärde. Det finns en arbetets och ansvars etik och samtidigt en utjämningens och kärlekens etik. Sammantaget skall de bidra till en samverkan mellan människor, som skall göra den skapelse vi förvaltar allt mer lik Guds rike.

En allt för stor andel av befolkningen i Sverige står nu utanför arbetslivet. Många är arbetslösa. Arbetslivet ställer i allt större prestationskrav. Ytterligare många sjukskrivs eller får förtidspension. Utanförskapet skär in i samhället och dess gemenskap. Ekonomiska och sociala skillnader som under lång tid gradvis minskat är åter på väg att vidgas. Vilken roll spelar skatter – och kan de ändras för att förbättra situationen?

Broderskapsrörelsen antog vid sin förbundskongress 1999 en skattepolitisk rapport. År 2005 är en hel del genomfört. Det gäller t ex skatter på miljöområdet och slopandet av arvs- och gåvoskatter. Förändringar i företagsbeskattningen motsvarar i vissa delar förslag som då fördes fram.

Mycket återstår att göra. Och det brådskar. Globaliseringen av ekonomin har djup inverkan på svensk ekonomi och arbetsmarknad. Om gamla samband hade gällt borde vi redan nu (hösten 2005) med en relativt god ekonomisk tillväxt ha en växande arbetsmarknad. Så är inte fallet. Trots tillväxt har vi en hög och hittills ökad arbetslöshet och därtill, som nämnts, en betydande utslagning från arbetsmarknaden genom förtidspensionering och långa sjuksjukskrivningar.

Tidigare medel för sysselsättning och ekonomisk politik fungerar inte i den globala ekonomin. Ernst Wigforss klassiska fråga ”Har vi råd att arbeta?” gäller också 2000-talets Sverige. På samma sätt som under 1930-talets depression behöver Sverige en socialdemokrati som vågar pröva nya medel och instrument.

Socialdemokraterna har tillsatt en arbetsgrupp för översyn av skattepolitiken och finansminister Nuder efterlyste vid socialdemokraternas partikongress i slutet av oktober en framtida diskussion med övriga partier om skattepolitiken.

Broderskapsrörelsen vill, enligt beslut vid förbundets kongress 2005, bidra till samtalet om skatter med en uppdatering och översyn av den tidigare skatterapporten.

Ambitionen är, liksom när rapporten ursprungligen skrevs, att tänka fritt för att stimulera till en bredare diskussion om skatter, ekonomi och sysselsättning. Skatterna är viktiga politiskt styrmedel och skattedebatten får inte lämnas till enbart experter och politikernas samtal i slutna, ibland nattliga, rum.

Skattesystemet är komplicerat. Vi vill förenklat och översiktligt ge en bild av vilka skatterna är. Hur stora är de? Till vad används de? Hur ser Sveriges skatter ut i jämförelse med andra länders? Vad vill vi styra med hjälp av skatter?

Vi ställer också frågan hur vårt skattesystem fungerar i en allt mer internationaliserad ekonomi?

Med utgångspunkt från den diskussionen föreslår vi förändringar med bl a syfte:

- att underlätta de första stegen in arbete
- att värna miljön genom att minska miljö- och energislöseri!
- att stimulera nyföretagande och de små och mindre företagen till utveckling och nya anställningar

Stockholm 19 november 2005

BRODESKAPSRÖRELSEN

Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund

Ola Johansson Eva-Lena Gustavsson Pär Axel Sahlberg

Arbetet att uppdatera den tidigare rapporten om skattefrågor har gjorts av Ola Johansson, Stockholm, med medverkan av Greger Hatt, Stockholm, och Sven-Åke Möll, Trollhättan.

Värdefulla tekniska synpunkter och förslag har också lämnats av Anders Kristoffersson.

Eva-Lena Gustavsson, Torsby, ansvarar i styrelsen för arbetsområdet i vilket skattefrågor ingår. Pär Axel Sahlberg, Kungsbacka, och Ola Johansson tog fram förslaget till 1999 års skatterapport. Förslaget behandlades och antogs efter beslutade förändringar av Broderskapsrörelsens kongress i Örebro.

Beslutet om den nu genomförda uppdateringen togs av kongressen i Nyköping 2005.

Broderskapsrörelsens förbundsstyrelse har därefter vid två tillfällen diskuterat reviderade utkast och lämnat förslag till kompletteringar. Styrelsen tog vid sammanträde den 18-19 november 2005 emot rapporten och beslutade:

- **att rapporten skall lämnas till partiets skattegrupp, spridas till distrikt och grupper och att idéer och förslag på lämpliga sätt redovisas för media.**

”Att vara delaktig – att betala skatt?”

Runt om i Sverige står fortfarande gamla bönhus, ordenslokaler och Folkets hus, som påtagliga bevis på människors samverkan under tiden för demokratins genombrott i landet. I de här husen organiserades människor och reste kraven på demokrati, men husen har också något annat gemensamt. Alla byggdes utan minsta bidrag från stat eller kommun eller från den tidens överhet

Bönhuset, Ordenslokalen, Folkets hus

Här stod demokratins vaggor, men husen har också något annat gemensamt. Alla byggdes utan minsta bidrag från stat eller kommun eller från den tidens överhet.

Mycket av det som nu uppfattas som en självklar del av kommunernas ansvar startade i organisationernas regi. Inom kyrkornas ram utvecklades vård, diakoni och de första skolorna. Folkhögskolor blev en egen bildningsväg först för bonderörelsen och senare för väckelse- och arbetarrörelsen. När de första stegen för ett statligt internationellt bistånd togs hade kyrkorna genom missionen redan i mer än 100 år organiserat skolor och sjukvård i Afrika och Asien.

Bostadskooperationen startade de första daghemmen. Fritids- och ungdomsgårdar byggdes och drevs i föreningars regi tills de "kommunaliserades" och senare i många fall lades ner.

I jämlikhetens namn har tyvärr mycket av delaktighet och frivilligt engagemang förts åt sidan och det offentliga tagit över.

Under de senaste årtiondena har de frivilliga organisationerna och "det civila samhället" fått ny aktualitet. Kommunerna inser att de inte i egen regi kan klara att möta människors alla olika behov. Det behövs kompletterande och alternativa arbetsformer.

Inom Europeiska unionen finns också omfattande program som utformats för att stödja en social ekonomi som sträcker sig utanför både marknad och offentlig verksamhet.

Många nya och gamla organisationer sluter upp för väntjänst och frivilliga insatser. I grupper och nätverk utvecklas nya sociala aktörer för att möta nya behov och utveckla nya intressen. Där finns kvinnojourer, pappor och mammor på stan, musik- och kulturgrupper osv.

Men ofta styrs föreningar och nätverk direkt eller indirekt av de anslags- och bidragsregler som stat och kommuner anger. Ofta får föreningar rollen som entreprenör för daghem, friskolor, integrations, vårdhem, äldreboende eller vad det kan vara och verksamheten kan bli helt skattefinansierad. Föreningens insats kan begränsas till att svara för lokal och föreningsmedlemmars kompletterande frivilliga

arbetsinsatser. I synnerhet kan regler för offentliga upphandlingar leda till likriktning av verksamhetsformer istället för nyskapande och variation för att möta skilda intressen och behov.

Till skattesamtalet vill vi också foga en diskussion om relationen mellan stat, kommuner och föreningsliv och frivillighet. Begränsas initiativ och idéer om ideella verksamheter mer knyts till samhällsorgan genom bidrag eller entreprenader? Finns risk att föreningslivet låses fast i givna verksamhetsmönster? Frågorna är många.

1. Skatterna?

Hur stora är skatterna och hur används pengarna?

Frågan varifrån skatterna, som finansierar de offentliga verksamheterna, kommer kan sammanfattas i följande fyra punkter.

- För landsting och kommuner är beskattningen av arbete den helt dominerande inkomstkällan.
- Statens intäkter från beskattning av arbete kommer främst från arbetsgivaravgifter. Den statliga inkomstskatten har betydelse ur fördelningssynpunkt, men ger mindre till staten än vad många tror.
- Mervärdesskatten ger staten stora skatteintäkter. Bortsett från energiskatterna är däremot inkomsterna från miljöskatterna och de riktade konsumtionsskatterna små
- Skatten på förmögenheter svarar för en mycket liten andel av de samlade skatteinkomsterna. Företagens vinstbeskattning, fastighetskatten och skatten på kapitalinkomster är jämförelsevis viktigare inkomstkällor

Skatterna 2004 och 2005 – storleksjämförelser

Källa: Budgetpropositionen 2006 – prognoser för åren 2004 och 2005

	2004	2005	2005	Noterat inom varje delpost (2005)
Skatt på arbete	823	839	63,5 %	Kommunalskatt 433, Arb.giv. avgift 338 Statlig inkomstskatt 36
Skatt på konsumtion	338	353	26,7%	Moms 245, Energiskatter, 64, Andra miljöskatter 3
Skatt på kapital	135	139	10,5%	Skatt på företagsvinster 70, Fastighetsskatt 25 Hushålls kapitalskatt 14, Förmögenhetsskatt 5
Totala skatteintäkter	1 288	1321	100,7%	

Utveckling av skatterna

De sociala försäkringarna, dvs överföringarna mellan de yrkesaktiva och de som är sjuka, arbetslösa eller har pension, svarar för huvuddelen av de statliga utgifterna. Kommunerna ansvarar för äldreomsorgen och landstingen för sjukhusvården.

En ändrad åldersfördelning i befolkningen kommer under de närmaste årtiondena att ställa såväl staten som kommunerna under en allt starkare ekonomisk press. Det sker när de stora årskullarna från 1940-talet går i pension, och skatteintäkter därmed byts mot pensionsåtaganden och senare ökade behov av vård och omsorg.

Även utan ändrad åldersfördelning tenderar den offentliga verksamhetens andel av samhällsekonomin att trendmässigt öka. En orsak är att den offentliga sektorns tjänster inte kan rationaliseras i samma takt som den privata sektorns produktion. Om lönerna utvecklas lika i privat och offentligt finansierad tjänst måste

skatterna gradvis öka eller delar av offentlig verksamhet få annan finansiering. (Teorier om detta har utvecklats av Baumol och i svensk debatt tagits upp av bl a Lars Ingelstam.)

Med undantag för 1990-talets kraftfulla och oundvikliga sanering av de offentliga finanserna har den offentliga andelen av Sveriges ekonomi under mer än ett halvsekel gradvis ökat. De senaste åren har skattekvoten emellertid minskat något till en nivå omkring 50 procent. År 2003 var kvoten 50,6%, år 2004 50,9% och år 2005 blir den enligt regeringens prognos 50,7%.

Sveriges statskuld har minskat som andel av BNP, men är fortfarande stor – c:a 1 350 miljarder. Erfarenheterna och det vi vet om framtiden och de nya förhållandena i en globaliserad ekonomi talar för stor försiktighet med både generella skattesänkningar och löften om nya offentliga åtaganden. Ett bra sätt att använda överskott som uppstår är att avbetala på skulden. Det finns dessutom fortsatt många angelägna behov av offentliga investeringar för att långsiktigt förbättra miljö och ekonomins funktionssätt. Genom investeringar och/eller minskad skuldsättning kan Sverige bättre klara de påfrestningar som kommer (bl a genom annan åldersfördelning).

Tills vi i diskussionen kommit fram till något annat måste vi utgå från att den totala skattenivån bör vara kvar på nuvarande nivå. Det vi i första hand kan laborera med är skatternas utformning och fördelningen mellan olika skattevärdar. Vi vill koncentrera förslagen till förändring av nuvarande skatteregler till delar av skattesystemet där ”skon verkligen klämmer” för olika grupper och verksamheter.

2. Analys

Problem som ett framtida skattesystem skall söka lösa

Skattesystemet skall tjäna en rad olika syften. Det mest grundläggande är förstås att ge tillräckliga ekonomiska resurser för att klara statens och kommunernas åtaganden. Skattesystemet skall också vara ett av medlen för rättvisa och ekonomisk utjämning och även i andra avseenden vara ett instrument för demokratisk politisk styrning av samhällets utveckling.

En grundläggande fråga gäller skatternas roll för fördelningspolitiken där det finns två synsätt:

- A) Skatternas huvudsakliga roll i fördelningspolitiken är **indirekt** genom att skatteintäkterna finansierar generella och omfördelande välfärdssystem och
- B) Skatterna skall förutom att finansiera välfärdssystemen genom skatteuttaget direkt bidra till utjämning.

I sammanhanget kan noteras att endast en förhållandevis liten del av skatterna är direkt omfördelande. Dit kan räknas den statliga skatten på förvärvsinkomster (36 miljarder kr), uttag av arbetsgivaravgifter över taken för försäkringsersättning (ca 30 miljarder), förmögenhetskatten (5), fastighetskatten på småhus (ca 14) och skatter på kapitalinkomster och avkastningsskatt.

Totalt ger det skattintäkter på ca 100 miljarder kronor, vilket är enbart drygt 7 % av de samlade skatteintäkterna på c:a 1 300 miljarder kronor.

Merparten av skatterna (bl a kommunala skatter och moms) är proportionella. Vissa skatter som energi- och koldioxidskatter kan sägas vara regressiva dvs hushåll med låga inkomster betalar för de skatterna en större procentuell andel av den disponibla inkomsten.

Det förtjänar att uppmärksammas att skattesystemets direkta utjämnande verkan har minskat. Skatternas roll för rättvisa har därmed i högre grad knutits till finansieringen av trygghetssystem och offentliga tjänster.

Därutöver gäller följande för skattesystemet:

- Det skall stimulera en väl fungerande samhällsekonomi och vara tydligt och kontrollerbart för att värna en god skattemoral.
- Det skall vara administrativt lättskött för att undvika en växande skattebyråkrati.

Den frågan som vårt skattesystem ofta ställs inför är om det bidrar till eller blivit ett hinder för sysselsättningen och ekonomisk utveckling. Vår utgångspunkt är:

- Skattesystemet skall främja sysselsättning och allas delaktighet i samhälle och arbetsliv

Många olika anspråk ställs på skattesystemet. Det är därför inget förvånande att anspråken kan komma i konflikt mot varandra. Några exempel:

- Enhetliga skattesatser förenklar men minskar också möjligheten till politisk styrning.
- Höga marginalsatser tar bort ekonomiska incitament och kan hota skattemoralen, men med lägre marginalsatser är det svårare att klara ekonomisk utjämning.
- Höga sprit- och tobakssatser är viktiga för folkhälsan, men med högre skatter ökar faror med privatinförsel, smuggling, illegala spritfabriker eller hembränning.

I en allt mer internationell ekonomi ställs skattesystemet inför nya problem. Företag kan välja och väljer i ökad omfattning att flytta sin verksamhet till länder där löner, skatter och andra kostnader är avsevärt lägre. Människor flyttar sina tillgångar till andra länder om skillnaderna i kapital- och förmögenhetsskatt är stora.

Gemensamt för de nordiska länderna är att vi satsat på en generell och skattefinansierad välfärdsmodell. Det har också inneburit att det totala skatteuttagets andel av ekonomin är hög.

Sett över en längre tid från 70-talets början har Sverige vid ekonomiska jämförelser lämnat en tidigare tätplats och finns nu bland genomsnittet av Västeuropas länder i mätningarna av ekonomi och levnadsstandard. Däremot rankas Sverige även nu högt (eller högst) vid jämförelser av social välfärd och livskvalitet. Sverige har de senaste åren haft genomsnittligt högre tillväxt än flertalet EU-länder, men som redan nämnts utan att tillväxten lett till ny sysselsättning.

Det är därför angeläget att noggrant studera om det finns negativa samband mellan skattesystem och skatteuttag och ländernas ekonomiska utveckling och förmågan att föra in fler i arbete.

Jämförelser ger inga entydiga svar. Det finns både länder med höga och med låga skatter som de senaste årtiondena haft stark ekonomisk tillväxt. Omvänt finns länder med såväl låga som höga skatter bland länderna med svag ekonomisk utveckling.

Problemen på arbetsmarknaden delas av flertalet länder, men det finns också undantag. T ex har Storbritannien med likartad och vissa år lägre tillväxt och med generellt högre räntor än Sverige och andra EU-länder klarat att kraftigt öka sysselsättningsgraden, och då inte minst bland unga och bland tidigare långtidsarbetslösa.

Politiken blir sårbar om skattebaser utnyttjas till yttersta marginalen. Skatterna reduceras till enbart en finansieringsfråga och möjligheterna att styra såväl över konjunkturer som över samhällsutvecklingen i stort minskar. Det understryker att Sverige varaktigt bör sträva efter ett överskott i statens finanser (t ex det angivna målet om överskott motsvarande i genomsnitt 2% av BNP över en konjunkturcykel).

Många efterlyser en ny reformperiod och expansion av den offentliga sektorn. Många skäl talar emot en sådan politik. En sådan expansion kommer förr eller senare att resultera i nya ekonomiska bakslag. Om de offentliga finanserna inte är in-tecknade till sista öret är det lättare att uppnå något mer med skatterna. Med det menar vi att en skatt bör ha mer än ett syfte:

Skatter skall finansiera angelägen verksamhet, men också att styra samhällsutvecklingen mot politiskt angivna mål; t ex rättvisa, arbete åt alla, hälsosammare livsstil eller en ekologiskt mer hållbar utveckling.

Istället anser vi att det behövs förändringar i såväl skattesystemet som ansvarsfördelning mellan samhälle och individ för att långsiktigt trygga rättvisa och välfärd.

Handlingsalternativen blir för begränsade om vi planerar och tänker enbart i termer av privat respektive offentligt ansvar.

För att utveckla samhällets kvaliteter och för att ta till vara mer av människors resurser behöver vi i växande grad stärka ideella och frivilliga nätverk och gemenskaper vid sidan av marknad och organiserad offentlig sektor. Ett engagerat civilt samhälle kan vara ett viktig kompletterande stöd när samhällets insatser och den nära familjens stöd inte räcker till. De kan också genom att i nya former organisera gemensamma uppgifter och ansvar stärka individer och grupper som stötts ut eller riskerar att stötas utan från den vanliga arbetsmarknaden och den gemenskap och mening, som arbete ger.

Skatt eller ”försäkring”

En stor del av skatterna i Sverige används för att finansiera sjukförsäkring, föräldraförsäkring, a-kassa och pensioner, och vi uppfattar egenavgifterna och arbetsgivaravgifter en slags skatt.

Egenavgifterna och arbetsgivaravgifter är i basen för ett försäkringssystem administrerat av staten och har, som nämnts, enbart en indirekt omfördelning karaktär. Det viktiga sett ur rättvisesynpunkt är att alla yrkesgrupper (och helst alla medborgare) ingår i samma system så att alla solidariskt delar risken.

En viktig fråga är hur höga taken är för ersättning från sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Taken får inte vara så låga att grupper med högre inkomster inte vill acceptera systemen. Men de får inte heller bli så höga att solidariteten i systemen försvinner. Med högre tak även ökar riskerna för ”inlåsnings effekter” när någon med högre lön blivit arbetslös eller sjuk under längre tid och därefter kan ha svårt att hitta nytt jobb med motsvarande lön. Högre tak bör därför kombineras med regler för intjänandetid och ev avtrappning på sätt som de ofta tillämpas av privata försäkringsbolag för liknande kompletterande försäkringar.

När de gemensamma trygghetssystemen kritiserats finns också anledning att påpeka att de vid jämförelse med privata eller andra mer uppdelade försäkringssystem har mycket låga kostnader för administration.

Vi behöver bättre förklara fördelarna med de gemensamma försäkringarna. Och när skattejämförelser görs mellan länder bör det klargöras att försäkringsavgifter, som i många länder betalas privat (helt eller delvis), här ingår i våra skatter.

3. Förslag

Skatter skall alltid stimulera till arbete!

Sverige har ett trygghetssystem som tydligt anknyter till arbetslivet. De kollektiva försäkringarna är administrativt effektiva och mer solidariska än när varje grupp, med sina skiftande risker, ordnar sin försäkring. Kopplingen till arbetsliv innebär också en stark uppmuntran till arbete och ger en viktig förklaring till att Sverige och länder med liknande system haft och fortfarande har en hög förvärvsfrekvens.

Vi anser att försäkringsinslaget i vårt skattesystem bör göras tydligare. Det kan ske med bättre pedagogik och genom tydligare redovisning av egenavgifter. Samtidigt förutsätter det att ytterligare insatser görs för att få ett arbetsliv som ger plats till alla och som tydligt belönar arbete.

För grupper som under lång tid är utan arbete, idag inte minst många invandrare och flyktingar, kan skatter och bidrag mer dra mot passivitet än till arbete och delaktighet. Det kan t. ex. för en arbetslös vara ekonomiskt bättre och långsiktigt tryggare att stå kvar i arbetslöshet än att pröva ett nytt, osäkert och tillfälligt arbete. Vid ny arbetslöshet kan resultatet bli lägre a-kassa eller ingen alls.

Tusentals arbetslösa får årligen stimulans till egen verksamhet genom ”starta-eget-bidrag”. Efter 6 månader (i vissa fall 12) måste det avgöras om den nya verksamheten varaktigt ger en försörjning som minst motsvarar den tidigare lön på vilken ersättning vid arbetslöshet baseras. Finns minsta tvekan krävs närmast omänsklig optimism för att lämna intjänad trygghet för att satsa på en framtid där den ekonomiska tryggheten helt är beroende av hur det går som egen företagare.

... det krävs närmast omänsklig optimism för att lämna intjänad trygghet för att satsa på en framtid där den ekonomiska tryggheten helt är beroende av hur det går som egen företagare

Liknande överväganden gäller för den som förlorat ett relativt värlönat arbete. Vad innebär det att ta ett arbete med lägre lön? Är den lön som erbjuds 20 % lägre innebär arbetet direkt ett ekonomiskt avbräck. Är skillnaden mindre kommer ersättningen vid sjukdom eller ny arbetslöshet att beräknas från en ny lägre nivå. Det är bra att taken i ersättningssystemen höjs men gör det också mer befogat att ersättningen gradvis minskar om t ex arbetslösheten blir långvarig.

För flerbarnsfamiljer som tvingas leva på socialbidrag är det också lätt att hitta exemplen där ett jobb, inledningsvis kanske på deltid, rent av försämrar familjeekonomin. Tonåringarna i familjerna får veta att det som de tjänar på hel- eller sommarjobb till 100 procent dras bort från kommunens stöd till familjen. Att kommuner nu börjat göra undantag för ungdomars sommarjobb bekräftar bara att systemet är destruktivt mot unga, som kanske mer än andra borde få stöd för de första stegen in i ett arbetsliv.

1990-talets besparingar för att klara den ekonomiska krisen ökade risken för "inlåsning". Även de med låga arbetsinkomster fick ta sin del av besparingarna (egenavgifter, ändrade grundavdrag) medan normerna för socialbidrag var oförändrade.

Det som behövs är förändringar som gör vägen rakare till arbete. Det gäller att undanröja tröskeleffekter. Arbete – hur kort och tillfälligt det än är – bör direkt ge något mer i hushållskassan. Istället för att som den borgerliga alliansen förespråkar dvs. kraftigt sänkta försäkringsersättningar bör tröskelproblem lösas med skattelättnader för aktivt arbete som utformas så även lägre aktiva arbetsinkomster garanterat ger plus i hushållsekonomin.

Förebilder finns bl a i USA, Irland och Storbritannien där skattesystemet utformas så att arbete alltid ger ett plus i hushållsekonomin jämfört med rena bidrag. Den brittiska Labourregeringen införde sitt system, Working Families Tax Credit, i första hand avsett för att lösa ett växande socialt problem där allt fler ensamstående mammor och deras barn utan kontakt med arbetslivet riskerade en permanent social isolering.

Systemet kan beskrivas som en ”negativ skatt” kopplad till arbetsinkomsten och utformad så att skattesystemet skjuter till extra pengar utöver inkomsten för att garantera att arbete alltid ger märkbart större inkomster än det passiva bidraget. Parallellt med skattestöd ordnades särskilda möjligheter till barnomsorg.

Programmet har varit framgångsrikt och systemet Tax Credits har efter hand vidgats till att omfatta fler grupper – senast för att uppmuntra ålderspensionärer till fortsatt arbete.

Våra förslag

- I Sverige med relativt hög beskattning även av låga inkomster bör lösningen i första hand sökas i att skattesystemet särskiljer aktiva arbetsinkomster från andra pensionsgrundande inkomster och att det nuvarande grundavdraget kompletteras (eller ersätts) med en skattelättnad avsedd endast för arbetsinkomster.
- För att undvika negativa konsekvenser för kommunernas ekonomi bör skattelättnaden få formen av skattereduktion, vilket också undviker att skatteeffekten blir större för de med högre inkomster.

Skatter för nya företag och jobb

I förhållande till landets storlek har Sverige ovanligt många stora och internationellt verksamma företag. Det är också en av förklaringarna till att Sverige under en tid kommit att ses som ”modell-land” när det gäller ekonomi och välfärd.

Ett tidigt accepterande av frihandel, stabilitet på arbetsmarknaden, facketts uppslutning kring en lönepolitik som inte accepterade låglönebranscher, en aktiv arbetsmarknadspolitik och tät samverkan mellan stat och näringsliv för forskning och utveckling har varit några av ingredienserna i framgångsreceptet.

Skattesystemet formades också för att dra i samma riktning. De stora industriföretagen har historiskt gynnats med investeringsfonder och avdragsmöjligheter som passat storföretagen som hand i handske, men de som format skattereglerna har sällan haft småföretagaren eller det nystartade tjänsteföretaget i sikte. Genom den senaste skattereformen (1990) togs dock huvuddelen av dessa reserveringsmöjligheter bort och skatterna behandlar idag företag av olika storlek mer likvärdigt.

En breddad skattebas och lägre skattesats (28 %) har ökat storföretagens skattebetalningar från 20 miljarder till över 60 miljarder kronor (2005 antagligen över 70 miljarder enligt prognos).

Samtidigt har skattesystemets likformighet nu blivit ett framträdande Credo. Vid jämförelse visar det sig att andra länder i Europa ofta har mer variation och skatteregler mer anpassade för olika typer av företagande. I Holland, Portugal och Spanien får t ex nystartade företag olika former av skattereduktion under de första verksamhetsåren. I Italien (norra Italien är ett blomstrande småföretagarregion) stimuleras småföretagarna med skattebefrielse när vinster från företagen återinvesteras. Också i Tyskland finns särskilda skatteregler som gynnar mindre företag. På motsvarande sätt finns i fråga om regler för redovisning, rapportskyldigheter, myndighetskontakter gott om exempel på att länder förenklar rutiner för de små företagen (*Uppgifterna hämtade från en EU-rapport om de små och medelstora företagens tillväxt*).

I USA och Kanada har man i vissa delstater och provinser har man med särskilda skatteregler och fonder sökt stimulera lokalt ägande och löntagarägande i små och medelstora företag.

Regeringen har nyligen aviserat förändringar som skall minska företagens administrativa bördor med 20 procent fram till år 2010. Som mål är det satt i underkant!

2000-talet med EU:s utvidgning och den snabba globaliseringen av ekonomin ställer många nya frågor om företag och arbetsmarknad. Det sker en omfattande out-sourcing och förflyttning av industriproduktion från högkostnads- till lågkostnadsländer. Vad innebär det för de svenska företagen och det svenska s.k. företagsklimatet. Debatten får rätt motstridiga drag. Sverige anses inte ha förmåga att ha behålla de stora företagen. Samtidigt är det ju uppenbart att dessa företag växt och blivit stora med Sverige som bas.

... globaliseringen av ekonomin ställer många nya frågor om företag och arbetsmarknad...

När det gäller de stora företagen sker en på sitt sätt naturlig förändring i globaliseringen. De riktigt stora företagens nationella identitet försvagas – de är globala.

I rapporten 1999 skrev vi:

”Mycket talar för att vi fortfarande bara befinner oss i inledningen av en snabb omställning där de stora företagen i Europa går samman i enheter som mer motsvarar USA:s jättar.

USA har världens största bilmärknad men tre biltillverkare mot sju inom EU (bara för några år sedan var det 15). USA har två turbintillverkare i kraftindustrin. I EU-länderna finns tio. Antalet operatörer

på telekommunikation är fyra mot 11, för lok och tåg tillverkare 2 mot 16. För traktorer och lastmaskiner gäller att fyra tillverkare i USA motsvaras av 50 inom EU. (Källa: EFRP)

Listan kan utsträckas till många branscher men innebörden är densamma. Företagsstrukturen i Europa hänger fortfarande kvar i nationalstatens trådar men förhållandena ändras snabbt när Europa nu förs samman genom EU och EMU. Det handlar om en förändringskraft som knappast påverkas med skatteregler.

"Våra" storföretag har redan betydande delar av utländskt ägande, men det väcker givetvis känslor och skapar oro när de går samman i större enheter och lägger kontoren närmare världens stora finans- och handelscentra. Det är också tydligt att de stora företagen än mer bygger sin verksamhet på underleverantörer. Dessa riskerar bindas upp i starkare beroenden och samtidigt utsätts för en kraftigare prispress."

I många avseenden har utvecklingen under 2000-talets första år gått ännu snabbare. Även om globaliseringen har sin egen logik bör politiken söka att värna de stora företagens koppling till Sverige. Det kan ske genom konstruktiv samverkan ifråga om forskning, teknikutveckling, utbildning och personalutveckling.

I flera fall organiserades sådan samverkan tidigare genom starka nationella kopplingar mellan offentliga beställare i form av nationellt monopol och industriföretagen – Televerket – LM Ericsson, Vattenfall – Asea osv. De banden har upplösts när de statliga monopolerna upplösts och när nationella företag blivit globala. Reglerna för en gemensam europeiska upphandling har ytterligare tunnats ut de långsiktiga nationella relationerna mellan beställare och leverantörer.

Utan att kringgå de regler vi accepterat bör näringspolitiken ha inslag där forskningsstöd kan stimulera mer av långsiktigt utvecklingssamarbete. Ett EU som kapitalt misslyckas att nå sina storslagna målsättningar om ekonomisk utveckling (Lissabon-processen) bör fundera över om det är kortsiktig marknadskonkurrens eller långsiktighet som bäst bäddar för utveckling och framtida konkurrenskraft.

Det finns också anledning att se över skattekontrollen av de stora, internationella företagen. Den svenska vinstskatten på 28 procent är vid en internationellt jämförelsevis relativt låg. Det var en EU:s lägsta vinstskatter, men situationen har förändrats genom EU:s utvidgning.

Internationaliseringen och verksamheten i många länder gör att företagen genom varierad internprissättning och fakturering lätt kan välja i vilket land de vill redovisa en vinst. Motmedlet är bättre kontroll och sanktionsmöjligheter och det finns möjliga metoder. T ex har Danmark ett regelverk som gör att företagen till myndigheterna noggrant skall redovisa sina modeller för internprissättning. Modellerna granskas och blir ett medel för att hindra skatteflykt. USA är faktiskt också ett exempel på att det är möjligt att ställa krav på företagen att inte bara visa upp utan också skatta för sina vinster.

Men grundproblemen med företagande i Sverige är inte att storföretagen blivit stora och internationellt verksamma. Problemet är att nyföretagandet är för litet och framförallt att få av de nya små företagen visar riktig växtkraft.

I stället för att fortsätta fokusera på de stora företagen vill vi vända perspektivet när det gäller företag och skatter. För Sverige som så starkt gynnat de stora företagen är det extra angeläget att se till att skatter och regler bättre anpassas till de små företagen och till nya företag. Det handlar om attityder, att bryta "bruksandan" som fortfarande på många håll hämmar entreprenörskap och företagande. Det gäller i lika hög grad att stödja "företagarkulturer" där etablerade företag och företagare aktivt stimulerar och stöder nytt företagande.

**... det gäller att stödja
"företagarkulturer där
företagare stöder nytt
företagande ...**

Det handlar också om nyckelpersonen för nyföretagande - entreprenören och företagaren som till skillnad från storbolagens välavlönade ledare saknar varje form av fallskärm.

Trygghetssystemen som utvecklats för de anställda måste utvidgas för att också omfatta företagen. De bör gälla både den växande grupp som arbetar egen verksamhet utan anställda och de som driver mindre företag. En sådan enkel sak som att nyföretagaren avses betala preliminärskatt enligt en prognos även om intäkterna ännu inte kommit kan skapa stora bekymmer.

Skatte- och näringspolitiken behöver frigöra sig från storföretagens perspektiv och närma sig entreprenörens och nyföretagarens, där motiven mer handlar om att förverkliga en idé, om oberoende och om att klara att bygga upp ett företag med egna medel.

I många fall tenderar politiska initiativ att bli kortsiktiga. ROT-avdrag, miljöcertifikat, investeringsbidrag på energiområdet och senast förslag till tidsbegränsad skattebonus när småföretagare nyanställer är olika exempel på beslut om kortsiktiga insatser.

Företagens planeringshorisonter varierar - vissa investeringar grundar sig på kalkyler för enstaka år medan andra kan avse tio år eller mer. Skatteregler vara begripliga och kända. Därför behöver de också vara – om inte ”eviga” - åtminstone permanenta över ett antal år. Av den anledningen är det önskvärt att beslut inom skatteområdet har en stabil politisk bas.

Våra förslag

- Nya företag skall gynnas med skatteregler som stimulerar tillväxt. Företag som växer och erbjuder fasta anställningar bör kunna trygga de åtaganden man därmed tar på sig. Det kan t ex ske genom en ökad möjlighet att bygga upp eget rörelse- och trygghetskapital.

(Förslag - vinster skall utan beskattning kunna avsättas upp till belopp som motsvarar företaget halva årskostnad för den personal som har fast anställning. Systemet skall strikt omfatta enbart anställd personal - dvs inte omfatta företagets ägare.)

- Underlätta småföretagarens administration. En administrativ kontakt i kommunens företagarkontor – ”one stop-shop” skall räcka. De kommunala exempel som redan finns bör utvecklas i hela landet.
- Ändra skatteuppbörden så att småföretag med en beräknad årsinkomst på max 5 basbelopp undantas från regeln att betala preliminärskatt. Skatt skall i stället inbetalas när inkomster erhålls.
- Stöd vidareutbildning även för småföretagare och säkerställ att trygghetssystemen vid arbetslöshet och sjukdom också omfattar företagare och entreprenörer.
- Anställda skall om arbetsgivaren accepterar en ansökan om tjänstledighet ha rätt att söka ”starta-egget-bidrag” på motsvarande villkor som gäller för en arbetslös
- Stöd lokal företagsutveckling och lokalt ägande med regionala fonder (t ex enligt modeller från Kanada och USA.)
- Se över skattegranskningen av de internationella koncernerna så att vinster verkligen beskattas.

Men skattepolitiken skall även när det gäller företagsbeskattning stå i överensstämmelse med miljömål och ekologisk hållbarhet. I ett senare avsnitt tar vi upp möjligheter till förändringar på skatteområdet för att bidra till nya jobb samtidigt som samhällsutvecklingen styrs mot större hänsyn till miljön, högre vikt för kulturen, mer rättvisa, mer av omsorg och också mer av tid.

Riskkapital

Behovet av riskkapital och bedömningen av nya affärsidéer eller expansion i redan befintlig verksamhet är ett område som hänger ihop med förutsättningarna för företagandet. Inom såväl banker som andra riskkapitalinstitutioner pågår en koncentration av kontorsnät och beslutsfattande. Kunskap om lokala och regionala förhållanden tunnans ut. Det blir en slagsida åt de stora företagen, likartad kapitalplacering och fokus på aktiekurser och kortsiktig avkastning. Men nyföretagande är lokalt och inledningsvis i regel okänt.

De svenska skatterna (främst förmögenhets- och tidigare även arvsskatterna) har gjort att framgångsrika entreprenörer själva flyttat och flyttat ägandet av sina företag till andra länder (numer ofta till Holland). Det är en skada i sig som – se nedan - men regler för skattemässig anknytning till Sverige är också sådana de här entreprenörerna hindras att satsa riskkapital på nya företag i Sverige.

Våra förslag

- Det behövs nya, mer småskaliga finansiella institutioner som bättre kan bedöma lokala och personliga förutsättningar.
- Stimulera entreprenörer att bli lokala riskkapitalister. I det kanadensiska exemplet ovan söker man att också involvera äldre, framgångsrika entreprenörer som riskkapitalister och mentorer för nya företagare. Beskattningen av vinster vid försäljning av ett företag (eller del av det) skjuts upp om intäkten investeras i nytt företag. Instrument för liknande användning av kapital från försäljning finns i svenska skatte- och bolagsregler.
- Statens regler och stöd bör inriktas på att stimulera lokala företagare stöd och samverkan
- Skattesystemet får inte bidra till kompetens- och kapitalflykt – se nedan

Förmögenhets- och tidigare arvs- och gåvoskatt

Ett problem med förmögenhets-, arvs- och gåvoskatterna har varit och är att de i liten grad berör de som är mycket rika. Huvudägare i stora företag är befriade från förmögenhetsskatten och ägare till stora förmögenheter har i regel funnit lösningar för att placera familjens förmögenhet på sätt som gör att man undgår skatt. Skogsmark är ett annat ägande som undantas från förmögenhetsskatt, vilket även påverkar priser för skogsmark. Den unge bonden har en helt annan kalkyl om han skall låna för att köpa skogsmark att arbeta med jämfört med den som köper för att placera sina pengar skattefritt.

Värdet i en hyresfastighet är på liknande sätt undantaget från förmögenhetsskatt, däremot kan förmögenhetsskatten bli stor för den som äger och bor i ett hus, där marknads- och taxeringsvärden blivit höga.

För de familjeägda företagen har arvsskatten skapat problem vid generationsskiften och i många fall orsakat att väl fungerande familjeföretag lagts ner eller avyttrats vid generationsskiften.

Rapporten till förbundskongressen 1999 föreslog ett avskaffande av förmögenhets-, arvs- och gåvoskatterna. Förbundskongressen var försiktigare, men krävde en översyn och minskning.

Efter förslag från regeringen slopades arvs- och gåvoskatterna fr. o. m. år 2005. Ett par år tidigare hade arvsskatten mellan makar tagits bort. Förmögenhetsskatten finns emellertid kvar. Avskaffandet av arvs- och gåvoskatter blev en mindre lyckad dellösning. När gåvoskatten togs bort är fältet fritt för familjer, som så kan, att omfördela sina tillgångar för att minska eller eliminera förmögenhetsskatten.

Det allvarligaste problemet med att förmögenhetsskatten finns kvar är emellertid att den bidrar till att allt mer pengar placeras utanför landet. Uppgifter om hur stort kapital som flyttats utomlands är av naturliga skäl osäkra. Försiktiga uppskattningar anger 500 miljarder kronor, andra beräkningar anger dubbla eller tredubbla tal. Den rapportering mellan länder som EU-länderna till sist enats om ger inte heller några riktiga besked. Den omfattar enbart ränteintäkter dvs bankkonton eller obligationer, men inte fonder eller andra värdepapper. Efter det att EU-direktivet antagits har banker i Schweiz angett att motsvarande 70 miljarder kronor fördes från bankkonton till fonder som inte rapporteras enligt direktivets regler. Det ger en vink om omfattningen av internationaliserat kapital.

Mycket talar för att intäkten från förmögenhetsskatten, cirka 5-6 miljarder kronor, relativt snart skulle kompenseras av en ökad intäkt från beskattningen av kapitalinkomster om förmögenhetsskatten avskaffades. Dessutom skulle mer kapital bli kvar i landet och där göra annan nytta.

Möjligheterna att med folklig acceptans ha kvar fastighetsskatten skulle också öka.

Våra förslag

- Förmögenhetsskatten bör slopas medan däremot bör fastighetsskatten behållas och utvecklas med miljöinslag (se nedan)
- Enligt förslag från 3/12-utredningen kan nedsättningen av arbetsgivaravgift för en första andel av lönesumman slopas som ett omedelbart bidrag till finansieringen

Elin Wagners Väckarklocka ?

"Gröna" skatter och fastighetsskatt

Under begreppet "skatteväxling" har under de senaste åren en betydande omfördelning skett från beskattning av arbete till beskattning av olika former av miljöförstöring och miljöbelastning. Vi undviker emellertid att använda ordet "skatteväxling". Orsak är att begreppet lätt ger intryck att miljöskatter kan ersätta beskattning av arbete. Det är helt enkelt inte möjligt – skillnaderna i skattebasernas storlek är för stora.

Miljöskatter riktade mot belastning har ju också egenheten att skattebasen minskar ju mer skatten har önskad effekt.

I skattepolitiken behövs också "gröna skatter" som stimulerar ekologisk hållbara verksamheter. Den omställning som inletts i Sverige har hittills gett flera tiotusental nya "gröna jobb". Olika former av miljöteknik har utvecklats till en viktig exportnäring. Men mer kan och måste ske och den fortsatta utvecklingen behöver stöd av långsiktigt och strategiskt utformade skatter.

Särskilt fokus bör, som också anges som mål för den kommission som statsministern aviserade vid partikongressen i Malmö, riktas mot samhälls- och bostadsbyggande samt transport- och energisektorn. Ett mål måste vara att kraftigt reducera oljeanvändningen.

Fastighetsskatten är omstridd. Den slår oskäligt när t ex ett äldre par med liten pension råkar bo i ett hus som ligger i ett skattraktivt område. Samtidigt är fastighetskatten en av de riktigt säkra skatteväxlingarna i en global, rörlig ekonomi. Hus flyttar inte !

I många länder är fastigheterna en viktig skattebas, men där finns olika metoder för att bestämma skatten. En metod är att basera skatten på förvärvsvärdet (den som bor i huset betalar en fastighetsskatt som bestäms av priset när bostaden köptes). Nackdelen är uppenbar – det blir en inlåsning av ägandet. Människor avstår från att byta boende även om de skulle vilja. Ett likartat problem uppstår om skatten enbart tas ut som vinstskatt vid försäljning.

Den svenska fastighetsskatten baserad på ett taxeringsvärde är nog trots allt en av de minst dåliga! Den är en väsentlig skatteväxling – ca 25 miljarder, varav 14 miljarder från småhus och 4 miljarder från hyreshus.

De sociala konsekvenserna av fastighetsskatten mildras genom ett skattetak för de som har låga inkomster men råkar bo i ett högt värderat hus. I områden med höga taxeringsvärden reduceras även förmögenhetsskatten för dessa hushållen men innebär trots det en ytterligare skattebörda från boendet. Tas förmögenhetsskatten bort blir det lättare att acceptera fastighetskatten med dess begränsningsregel.

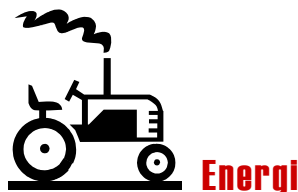
Skatten behöver emellertid ändras till ett instrument för ekologisk hållbarhet så att den stimulerar istället för att som nu bestraffa miljöinvesteringar.

Fastighetsskatten var tidigare en kommunal skatt och skatten bör åter kopplas närmare till kommunernas ekonomi. Skatteintäkterna varierar emellertid kraftigt mellan kommuner med högra resp. låga taxeringsvärden. Uppbörderna bör därför även fortsättningsvis vara statlig, men medel från fastighetsskatten ställas till kommunernas förfogande för investeringar och miljöförbättringar i kommunernas infrastruktur.

Det behövs ytterligare en diskussion ifråga om skatt på bostäder. Det gäller skatten på värdestegringen vid försäljning av en villa eller bostadsrätt. ”Vinstskatten” är i praktiken 20 % och de svenska skattereglerna är sådana att de går att få uppskov med skatten när intäkten från försäljning av en bostad används för att betala för en ny bostad. Totalt beräknas att cirka 100 miljarder kronor på det sättet skjuts upp från beskattning. Staten har därmed skjutit upp skatteintäkter med motsvarande c:a 20 miljarder kronor.

Problemet är inte uppskovet, utan hur systemet fungerar i ett EU med fri rörlighet och fri arbetsmarknad. Skall den som flyttar till ett annat land inom EU också få uppskov med skatten? Och vad händer sedan – när skatten till sist skall betalas – till vilket land skall skatten betalas? Mycket talar för att uppskovsrätten inte fungerar när människor i ökad utsträckning flyttar mellan länder. En möjlighet kan vara att slopa uppskovsmöjligheten men istället något minska skattesatsen.

- Koppla fastighetsskatten närmare till kommunerna med en utformning som stimulerar energihushållning och ekologisk hållbarhet.
- Kommunerna bör i första hand använda nya skattemedel för miljöförbättringar inom infrastruktur (transporter, vägar, VA, fjärrvärme/fjärrkyla mm.)
- Reglerna för fastighetstaxering bör ändras så att de stimulerar husägare till energi- eller miljöåtgärder istället för att ”bestrafva” önskvärda investeringar med högre taxering och fastighetsskatt.
- Ett miljö-ROT för bostäder/lokaler bör permanent ge ekonomiska stimulanser till underhåll och förbättringar knutna till skärpta miljökrav.
- Världen tål inga skatteparadis för miljöbovar. Det behövs internationell samverkan. Ta chansen till en ny tuffare miljöbeskattning i EU. Huvudlinjen bör vara gemensamt beslutade minimiregler med frihet för enskilda länder att gå före med ytterligare skärpta miljöåtgärder.
- Särskilda insatser bör göras för att få fram ny och bättre miljöteknik för internationella transporter (t ex beskattning av flygbränsle, internationella regler för sjöfarten mm)

Utvecklingen bort från kärnkraft kan, på sätt som Tyskland tidigare beslutat, stödjas genom skatteregler som tydligare lyfter över kärnkraftens riskkostnader till kraftbolagen och också tar hänsyn till ökade risker med allt äldre reaktorer. Omställningen från kärnkraft öppnar för ny teknik och nya jobb för förnybar energi, effektivisering och sparande.

En fortsatt utbyggnad av elsamarbete till kontinenten och Baltikum ger jobb och samtidigt ökad effektivitet, bättre försörjningssäkerhet och samverkan i ett enat Europa.

På samma sätt behövs en strategiskt planerad utbyggnad av gasledningar för att naturgas och senare biogas skall kunna ersätta kol och olja. Sammantaget finns en betydande potentiell arbetsmarknad dels i den verksamhet som uppstår (skogsbruk, jordbruk, infrastruktur) men också för utveckling, tillverkning och export av teknik och utrustning.

Medan andra samhällssektorer klarar åtaganden om reducerade utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser för att nå uppsatta klimatpolitiska mål går utvecklingen inom transportsektorn åt fel håll. Förbrukningen av fossila bränslen ökar.

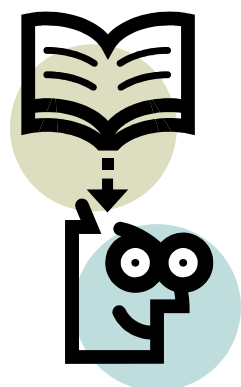
Problem finns inom alla områden – flyg, vägtransporter, tåg och sjöfart – och skatterna är ett viktigt instrument för att påverka utvecklingen.

Målsättningen för transporterna måste vara att för varje typ av transport verka för att den sker med det mest energieffektiva och därmed miljövänliga transportsättet. Inom varje transportgren (sjöfart, tåg, vägtransport, flyg) gäller det att påskynda utvecklingen mot mer energisnål och miljövänlig teknik.

Med tanke på miljöhoten (och den ökande arealen outnyttjad mark) måste teknikutvecklingen särskilt inriktas på att ersätta fossil energi med bioenergi.

Våra förslag

- Överför kärnkraftens riskkostnader från staten till kraftbolagen
- Inför progressiv skatt på kärnkraften, som vägt mot marknadens elpris minskar kraftbolagens marginaler ju äldre en reaktor är.
- ”Gröna certifikat” och andra instrument för att stimulera hushållning och ekologisk hållbar energiteknik bör utvecklas.
- Skatterna på bilismen bör flyttas från ”ägandet” till ”miljöbelastningen”. Vägtrafiksskatten bör ersättas med en mindre avgift för att täcka kostnaderna för register.
- Låt vägavgifter i och kring storstäderna finansiera ytterligare förbättringar i kollektivtrafiken.
- Införas vägavgifter även på redan byggda och hårt trafikerade vägar - i första hand där det finns väl fungerande alternativ med kollektivtrafik och tåg (dvs nära de större städerna.)
- Miljöklassningen av nya bilar bör ge ännu tydliga stimulans att välja fordon med bästa miljöegenskaper och teknik. Ett uppföljningssystem bör finnas och en beredskap att successivt skärpa styrmedlen för att klara uppställda målen för förändring av bilparken.
- Reglerna för tjänstebil bör ändras så att tjänstebilarna blir föregångare för miljöteknik. Vissa myndigheter och statliga bolag har redan tagit bra upphandlingsbeslut. För privat bruk av tjänstebil bör förmånsvärdet mer direkt kopplas till det privata utnyttjandet.

Kulturen - en basnäring!

Kulturen blir en allt viktigare verksamhet även mätt i arbetstillfällen och ekonomi. Runt om i Sverige flyttar kulturverksamheter bokstavligt in i fabriker och magasin som industrisamhället lämnat. Mer kan göras. Kommunikation, form, design blir allt viktigare även för företagens utveckling.

Turismen skulle ge många fler arbetstillfällen om dess andel av ekonomin motsvarade t ex vår skandinaviska grannländers. Ta initiativ till samverkan så att kultur stöder turismen och vice versa. En levande kultur och upplevelsesektor främjar turism som i sin tur genom handel, hotell, restauranger och resor till orterna ger både sysselsättning kompenserande skatteintäkter.

Gränserna mellan kulturmoms och andra momskattessatser är otydliga på gränsen till obegripliga. När skall en upplevelse beläggas med den eller den momssatsen? När är den helt skattefinansierad och momsfri?

För artister finns möjligheten att fördela beskattningen av tillfälligt höga inkomster över en längre tidsperiod. Inom idrottsvärlden finns för dess ”stjärnor” liknande förhållanden med höga inkomster under en begränsad tid. Många flyttar av skatteskäl till andra länder, men skall man tävla för Sverige bör man också skatta i Sverige, vilket ställer krav på att skattesystemet även för den gruppen tar hänsyn till att de höga inkomsterna kan vara begränsade till några få år.

Våra förslag

- Ge bättre skattevillkor till kulturarbetare och konstnärer så att fler kan leva på riktig lön. Det är inte rätt om en stor del av kulturlivet finansieras av AMS.
- Stöd från företag och organisationer är i många fall viktiga komplement för att finansiera olika kulturverksamheter. Skattereglerna för företagens stöd till kulturaktiviteter och institutioner bör ändras så att de motsvarar reglerna för sponsorstöd till idrotten.
- Kultur är en arbetsintensiv verksamhet. Låt den beskattas genom inkomstskatterna och begränsa konsumtionsbeskattningen till en lägsta möjliga och enhetlig nivå. En levande kultur och upplevelsesektor främjar turism som i sin tur genom handel, hotell, restauranger och resor till orterna ger både sysselsättning kompenserande skatteintäkter.
- System liknande artistskatten bör utvidgas till att omfatta även t ex elitidrottare och andra med höga inkomster under en kortare period av livet.

Har vi råd med tjänster?

Många företag klarar högre arbetskostnader genom rationalisering. För tjänster och hantverk går det inte lika lätt. Blir arbetskostnaderna för höga försvinner jobben till andra länder, till gör-det-själv-branschen eller blir svartjobb.

I 30-talets Sverige frågade Ernst Wigforss ”Har vi råd att arbeta?”. I boken ”Ekonomi för en ny tid” frågar Lars Ingelstam, broderskapare och samhällsforskare: ”Har vi blivit för rika för att ha råd med sociala tjänster?”. För det postindustriella samhället behövs en ny analys.

Robert Reich, tidigare amerikansk arbetsmarknadsminister menar att det är dags att överge tidigare uppdelning i industriarbete och tjänster. Reich menar att alla sysslar med tjänsteproduktion. Det som skiljer är att tjänsterna kan ha olika form och organisation.

Istället för den gamla begreppen lyfter han fram skillnader om tjänsten riktas mot:

- **objekt**
- **människor**
- **symboler**

Tjänster som handlar om att hantera **objekt** kan gälla en maskindel eller en hel bil, tekniska funktioner av olika svårighetsgrad och allt från lagerarbete till kirurgi. Inom denna sektor har vi under de senaste årtionden sett en enorm effektivisering och produktionsökning.

Människan är föremål för tjänsteproduktion inom vårdsektorn, utbildning, omsorg av olika slag men också restaurang, frisör mm. Arbetet omfattar alltifrån servitrisen till allmänläkaren med ansvar för vården på en sjukhusavdelning eller vårdcentral..

Den tredje gruppen tjänster sysslar, enligt Robert Reich, med **symboler**. Där finns kontoristen och den verkställande direktören, politikern och reklammannen och redaktören. Datoriseringen förenklar och effektiviserar arbetet, men ökar samtidigt informationsflödet och därmed kunskapsmassan, om än ej kunskapen i egentlig mening.

I det svenska samhället har vi valt att organisera en mycket stor del av produktion av tjänster till människan i offentlig regi med gemensam finansiering. Från ”objekt-sektorn” får vi en press på effektiviseringar som liknar deras egna erfarenheter, en press som inte tar hänsyn till det unika i tjänstesektorn som riktar sig till människan.

I debatten hörs diskussionen om den ”tärande” och den ”närande” sektorn. I själva verket är de olika tjänsteproduktionerna integrerade och ömsesidigt beroende av varandra.

Vi måste finna balanspunkterna där inte kostnadsökningen i den offentliga verksamheten tvingar fram social nedrustning. Det är inte heller bra om utvecklingen på alla områden innebär rationalisering och stordrift. Sverige behöver de rationella och hårt trimmade tjänsteorganisationerna men också omsorgen och persontjänster, som liksom hantverket knyter an till kulturarv och ger alternativ till slit- och släng.

Det behövs också skatteregler så människor med normal ekonomi hederligt skall kunna betala för mindre tjänster.

Våra förslag

- Skolungdomar och andra skall utan begäran om skattejämkning eller annan pappersexercis kunna få ersättning för tjänster i hushållen (egna eller andras) så länge summan är lägre än gränsen för att börja betala skatt.
- För service- eller hantverkstjänster är slopad moms (eller sänkt till lägsta nivå) ett administrativt enklare sätt att minska kostnaderna för hushållen. Stödet avgränsas också automatiskt till hushållen. De flesta andra köpare av tjänster kan dra av momskostnaden. Frågan om det finns EU-hinder måste prövas.
- För äldre i eget boende kan det behövas kompletterande regler för skattelättnad eller stöd. Goda uppslag med bl a ”servicecheckar” eller kommunala ”fixare” har presenterats i olika utredningar och också prövats i en del kommuner.

Skatter i internationellt perspektiv – skattesamverkan i Europeiska unionen

Sverige öppnade tidigt sina gränser för internationell handel. I jämförelse med andra länder har vi haft och har en stor del av ekonomi och sysselsättning baserad på internationell handel. Det har varit en i huvudsak positiv utveckling och en viktig orsak till utveckling och välfärd. Ett närmare samarbete och ökad handel leder till växande ekonomier.

Det som skiljer mot tidigare är att globaliseringen av ekonomin nu tagit nya steg – kunskap, teknologi, kapital, organisationsförmåga osv finns tillgängligt på mer lika villkor över världen. Företagens och kapitalets möjligheter att flytta kapital och näringsverksamhet till länder med ”bättre förutsättningar” riskerar därför att begränsa nationella politiska handlingsmöjligheter när det gäller t ex välfärdspolitik och miljö. I fråga om skatter finns risk för en ”skattekonkurrens” som successivt tvingar länderna att sänka skattetrycket.

Utan ökad internationell samverkan riskerar vi få en utveckling där beslut om skatter inte tas med hänsyn till vad som är bäst ur fördelnings- eller miljösynpunkt, utan främst styrs med hänsyn till i vilken grad skattebaser är mer eller mindre rörliga.

Därför finns all anledning att verka för en mer samordnad skattepolitik inom de internationella organen. Sverige har i jämförelse med andra EU-länder höga skatter, men mycket talar för att skillnaderna kommer att minska. Flertalet europeiska länder ser framför sig en ökande andel äldre i befolkningen. Med det följer ökande krav på pensioner, sjukvård, äldreomsorg och i förlängningen krav på högre skatter. Flera europeiska länder höjer också ambitionerna när det gäller utbildning och välfärd.

Hittills har den svenska regeringen varit kallsinnig till harmonisering av skatter inom EU. Skattepolitiken har tvärtom lyfts fram som en av kärnfrågorna för den nationella beslutskompetensen. Det finns stor anledning att ompröva den synen.

En ökad samordning av skattepolitiken kan öka den politiska handlingsfriheten och de nationella möjligheter att bestämma skatte- och välfärdsnivåer. Länderna blir mindre utlämnade till de som vill utnyttja ”bättre” villkor för t ex miljöfarlig verksamhet eller kapitalflykt. För att värna folkhälsan måste det vara möjligt att föra en ansvarig skattepolitik för t ex alkohol och tobak och också inskränka handeln med rimliga införselregler. Gemensamma beslut kan på det sättet bidra till att återvinna demokratiskt inflytande.

Det finns också en inre EU-aspekt att ta hänsyn till. Om majoritetsbeslut om skattfrågor accepteras inom EU kommer frågorna att få politisk i Rådet. Sker inte det finns redan tendenser till ökad aktivitet från domstolen i skattfrågor. Med tanke på den politiska komplexiteten och behovet av avvägningar är det inte något att önska att skattfrågor på Europainivå i första hand kommer att behandlas juridiskt med tvingande beslut från EG-domstolen.

Det är också angeläget att följa upp efterlevnaden av gemensamma beslut. För att komma till rätta med ”skatteparadisen” inom EU beslutades att medlemsländerna inte har rätt att inrätta regioner eller zoner med avvikande skatteregler. För Sveriges del innebar det förändring av tidigare regionala skatteregler för yttre och inre stödområden. T ex Frankrike har nu trots EU-beslutet återinfört regionala särregler.

Våra förslag

- Sverige bör verka för en mer av gemensamma skattebeslut i EU-samarbetet. Om inte riskerar besluten att i praktiken tas av länderna, som har de lägsta välfärdspolitiska ambitionerna.
- En samordning bör grunda sig på miniminivåer.. Därmed undvika konkurrens nedåt men varje land behåller en viss nationell handlingsfrihet. Överenskommelser som hittills slutits inom EU har till stor del haft den formen
- Samordningen bör främst inriktas på områden där skattebaserna är mest rörliga: kapitalbeskattning, miljöbeskattning och företagsbeskattning.
- Alkohol- och tobaksskatterna måste skärpas, men skattens utformning måste även framöver ta hänsyn till de stora skillnaderna i köpkraft mellan länderna

Den sociala ekonomin - ett samhälle med bruk för alla

Runt om i Sverige hittar vi imponerande bevis på människors samverkan under tiden för demokratins genombrott i landet. Det är bönhuset, ordenslokalerna och Folkets hus. I de här husen stod, som vi inledningsvis nämnde, demokratins vaggor och husen har också det gemensamt att alla byggdes utan minsta bidrag från stat eller kommun eller den tidens överhet.

Under de senaste årtiondet har de frivilliga organisationernas och "det civila samhällets" roll i samhället fått ny aktualitet. Kommunerna inser att de inte i egen regi kan klara att möta människors alla olika behov. Det behövs kompletterande och alternativa arbetsformer.

Inom Europeiska unionen finns också omfattande program som utformats för att stödja en social ekonomi som sträcker sig utanför både marknad och offentlig verksamhet.

Många nya och gamla organisationer tar initiativ för väntjänst och frivilliga insatser. Men i många fall styrs de direkt eller indirekt av de anslags- och bidragsregler som stat och kommuner anger. Allt oftare får föreningar rollen som entreprenör för daghem, friskolor, vårdhem, äldreboende eller vad det kan vara. Ofta är verksamheten då helt skattefinansierad. Föreningens insats kan begränsas till att svara för lokal och föreningsmedlemmarnas kompletterande frivilliga arbetsinsatser.

Vi vill i den nya situationen starta en diskussion om relationen mellan stat, kommuner och föreningsliv, som också omfattar ekonomi och skatter. Finns risk att föreningslivet gradvis fogas in i givna verksamhetsmönster. Begränsas initiativ och idéer om ideella verksamheter mer knyts till samhällsorgan genom bidrag eller entreprenader?

Vi bör också fundera över orsaker till att svenska delegationer av kommunalpolitiker allt oftare söker förebilder för missbrukarvård i länder där organisationer och kooperativ på egen hand utvecklat nya arbetsätt.

Partierna, kyrkorna, freds- och miljörelserna har även något annat gemensamt - vikande medlemstal. Kan det också bero på att man är mindre beroende av medlemmar när ekonomin mer baseras på anslag, projekt eller entreprenader?

Det finns hos politiker och myndigheter ibland ett avslöjande språkbruk med ord som ”använda sig av”, ”gå genom” osv i relation till organisationer och folkrörelser. En vital demokrati förutsätter kritiska och genuin mening oberoende organisationer. Det kan vara svårt att förena om föreningsliv och organisation, som nu i stor och tydligt växande omfattning, är och kommer att vara beroende av statliga och/eller kommunala bidrag eller entreprenader.

Tidigare förslag om avdragsrätt för ideella gåvor har mött starkt motstånd inte minst från Broderskapsrörelsen och socialdemokratin. För närvarande drivs inte heller kravet aktivt från andra håll. Vi vill ändå peka på några förhållanden som borde föranleda en ny debatt. Ett tungt argument mot avdragsrätt var att den tidigare hade betydligt större värde för höginkomsttagare. Efter skattereformen är skillnaderna mindre. Däremot kan den som har kapital genom ideella fonder varje år skattefritt ge 2 procent av kapitalet som skattefri gåva. Även den som saknar kapital kan behöva stimulanser för att bidra till samhällets ideella verksamhet. Det kan ske genom en begränsad avdragsrätt eller genom om att den möjlighet till statliga uppbördshjälp som trossamfunden har vidgas till andra typer av organisationer.

Samtidigt som värdet av frivilligorganisationer, föreningar och de ideella nätverken ofta lyfts fram tränger skattesystemet allt mer in även i organisationernas ekonomi. Hjälpporganisationer skall redovisa moms för second-hand-försäljning av skänkta redan vid de ursprungliga köpen momsbeskattade varor. Föreningscaféet som drivs i ideellt syfte blir skattepliktig verksamhet. Idrottsföreningarna skall för små intäkter från reklamtavlor osv. betala reklamskatt. Både de administrativa och ekonomiska bördorna riskerar att bli för tunga för verksamheter som drivs av ideellt intresse.

I Storbritannien har regeringen och senare också regionala organ utvecklat en form av gemensamma avtal, Compact; med frivilligorganisationerna där bl a klargörs att organisationernas viktiga roll att formulera och föra fram samhällskritik och kritik mot myndigheter inte får påverka möjligheter till samhällets stöd för olika verksamheter.

Våra förslag

- För att stödja föreningslivets självständighet bör ett begränsat avdrag för ideella gåvor också kunna göras från inkomstskatten.
- Ett begränsat avdrag bör övervägas för gåvor till ideell verksamhet. Kriterier för vilka verksamheter som kan omfattas bör vara motsvarande de som gäller för rätten till skattefri del av kapitalinkomster.
- Möjligheten till statlig hjälp med uppbörd av medlemsavgifter bör efter hand kunna utsträckas till andra organisationer.
- Det behövs en översyn och förenkling av regler för att freda organisationer och ideell verksamhet från omöjliga administrativa och ekonomiska bördor från skattesystemet
- Ta upp en dialog med organisationerna om ev behov av en samlad överenskommelse / avtal angående deras relation till regering och myndigheter

4. Sammanfattning - förslag i punktform

Bättre samverkan mellan skatter och försäkrings/bidragssystem

- I Sverige med relativt hög beskattning även av låga inkomster bör lösningen i första hand sökas i att skattesystemet särskiljer aktiva arbetsinkomster från andra pensionsgrundande inkomster och att det nuvarande grundavdraget kompletteras (eller ersätts) med en skattelättnad avsedd endast för arbetsinkomster.
- För att undvika negativa konsekvenser för kommunernas ekonomi bör skattelättnaden få formen av skattereduktion, vilket också undviker att skatteeffekten blir större för de med högre inkomster.

Skatter för nya företag och jobb

- Nya företag skall gynnas med skatteregler som stimulerar tillväxt. Företag som växer och erbjuder fasta anställningar bör kunna trygga de åtaganden man därmed tar på sig. Det kan t ex ske genom en ökad möjlighet att bygga upp eget rörelse- och trygghetskapital.

(Förslag - vinster skall utan beskattning kunna avsättas upp till belopp som motsvarar företagets halva årskostnad för den personal får fast anställning. Systemet skall strikt omfatta anställd personal - dvs inte omfatta företagets ägare.)

- Underlätta småföretagarens administration. En administrativ kontakt i kommunens företagarkontor – ”one stop-shop” skall räcka. De kommunala exempel som redan finns bör utvecklas i hela landet.
- Ändra skatteuppbörden så att småföretag med en beräknad årsinkomst på max 5 basbelopp undantas från regeln att betala preliminärskatt. Skatt skall i stället inbetalas när inkomster erhålls.
- Stöd vidareutbildning även för småföretagare och säkerställ att trygghetssystemen vid arbetslöshet och sjukdom också omfattar företagare och entreprenörer.
- Anställda skall om arbetsgivaren accepterar en ansökan om tjänstledighet ha rätt att söka ”starta-eget-bidrag” på motsvarande villkor som gäller för en arbetslös
- Stöd lokal företagsutveckling och lokalt ägande med regionala fonder (t ex enligt modeller från Kanada och USA.)
- Se över skattegranskningen av de internationella koncernerna så att vinster verkligen beskattas.

Riskkapital

- Det behövs nya, mer småskaliga finansiella institutioner som bättre kan bedöma lokala och personliga förutsättningar.
- Stimulera entreprenörer att bli lokala riskkapitalister. I det kanadensiska exemplet ovan söker man att också involvera äldre, framgångsrika entreprenörer som riskkapitalister och mentorer för nya företagare. Beskattningen av vinster vid försäljning av ett företag (eller del av det) skjuts upp om intäkten investeras i nytt företag. Instrument för liknande användning av kapital från försäljning finns i svenska skatte- och bolagsregler.
- Statens regler och stöd bör inriktas på att stimulera lokala företagare stöd och samverkan (kluster)

Förmögenhets- och tidigare arvs- och gåvoskatt

- Förmögenhetsskatten bör slopas medan däremot bör fastighetsskatten behållas och utvecklas smed miljöinslag (se nedan)

- Enligt förslag från 3/12-utredningen kan nedsättningen av arbetsgivaravgift slopas som ett omedelbart bidrag till finanseringen

"Gröna" skatter och fastighetsskatt

- Koppla fastighetsskatten närmare till kommunerna med en utformning som stimulerar energihushållning och ekologisk hållbarhet.
- Kommunerna bör i första hand använda nya skattemedel för miljöförbättringar inom infrastruktur (transporter, vägar, VA, fjärrvärme/fjärrkyla mm.)
- Reglerna för fastighetstaxering bör ändras så att de stimulerar husägare till energi- eller miljöåtgärder istället för att "bestraffa" önskvärda investeringar med högre taxering och fastighetsskatt.
- Ett miljö-ROT för bostäder/lokaler bör permanent ge ekonomiska stimulanser till underhåll och förbättringar knutna till skärpta miljökrav.
- Transportsystemen står för en allt större andel av belastningen av miljön. Låt vägavgifter i och kring storstäderna finansiera sänkt moms och subventioner till kollektivtrafiken.
- Världen tål inga skatteparadis för miljöbovar. Det behövs internationell samverkan. Ta chansen till en ny tuffare miljöbeskattning i EU. Huvudlinjen bör vara gemensamt beslutade minimiregler med frihet för enskilda länder att gå före med ytterligare skärpta miljöåtgärder.
- Särskilda insatser görs för att få fram ny och bättre miljöteknik för internationella transsporter (t ex beskattning av flygbränsle, internationella regler för sjöfarten mm)

Energi

- Överför kärnkraftens riskkostnader från staten till kraftbolagen
- Inför progressiv skatt på kärnkraften, som vägt mot marknadens elpris minskar kraftbolagens marginaler ju äldre en reaktor är.
- "Gröna certifikat" och andra instrument för att stimulera hushållning och ekologisk hållbar energiteknik bör utvecklas.
- Skatterna på bilismen bör flyttas från "ägandet" till "miljöbelastningen". Vägtrafiksskatten bör ersättas med en mindre avgift för att täcka kostnaderna för register.
- Låt vägavgifter i och kring storstäderna finansiera ytterligare förbättringar i kollektivtrafiken.
- Införas vägavgifter även på redan byggda och hårt trafikerade vägar - i första hand där det finns väl fungerande alternativ med kollektivtrafik och tåg (dvs nära de större städerna.)
- Miljöklassningen av nya bilar bör ge ännu tydliga stimulans att välja fordon med bästa miljöegenskaper och teknik. Ett uppföljningssystem bör finnas och en beredskap att successivt skärpa styrmedlen för att klara uppställda målen för förändring av bilparken.
- Reglerna för tjänstebil bör ändras så att tjänstebilarna blir föregångare för miljöteknik. Vissa myndigheter och statliga bolag har redan tagit bra upphandlingsbeslut. För privat bruk av tjänstebil bör förmånsvärdet mer direkt kopplas till det privata utnyttjandet.

Kulturen - en basnäring!

- Ge bättre skattevillkor till kulturarbetare och konstnärer så att fler kan leva på riktig lön. Det är inte rätt om en stor del av kulturlivet finansieras av AMS.
- Stöd från företag och organisationer är i många fall viktiga komplement för att finansiera olika kulturverksamheter. Skattereglerna för företagens stöd till kulturaktiviteter och institutioner bör ändras så att de motsvarar reglerna för sponsorstöd till idrotten.

- Kultur är en arbetsintensiv verksamhet. Låt den beskattas genom inkomstskatterna och begränsa konsumtionsbeskattningen till en lägsta möjliga och enhetlig nivå. En levande kultur och upplevelsesektor främjar turism som i sin tur ger genom handel, hotell, resor ger både sysselsättning kompenserande skatteintäkter.
- System liknande artistskatten bör utvidgas till att omfatta även t ex elitidrottare och andra med höga inkomster under en kortare period av livet.

Har vi råd med tjänster?

- Skolungdomar och andra skall utan pappersexercis kunna få ersättning för tjänster i hushållen (egna eller andras) så länge summan är lägre än gränsen för att börja betala skatt.
- För service- eller hantverkstjänster är slopad moms (eller sänkt till lägsta nivå) ett administrativt enklare sätt att minska kostnaderna för hushållen. Stödet avgränsas också automatiskt till hushållen. De flesta andra köpare av tjänster har kunnat dra av momskostnaden (men EU-regler vara hinder).
- För äldre i eget boende kan det behövas kompletterande regler för skattelättnad eller stöd. Goda uppslag med bl a ”servicecheckar” eller kommunala ”fixare” har presenterats i olika utredningar och också prövats i en del kommuner.

Skattesamverkan inom EU

- Sverige bör verka för en mer av gemensamma skattebeslut i EU-samarbetet. Om inte riskerar besluten att i praktiken tas av länderna, som har de lägsta välfärdspolitiska ambitionerna.
- En samordning bör grunda sig på miniminivåer.. Därmed undvika konkurrens nedåt men varje land behåller en viss nationell handlingsfrihet. Överenskommelser som hittills slutits inom EU har till stor del haft den formen
- Samordningen bör främst inriktas på områden där skattebaserna är mest rörliga: kapitalbeskattning, miljöbeskattning och företagsbeskattning.
- Alkohol- och tobaksskatterna måste skärpas, men skattens utformning måste även framöver ta hänsyn till de stora skillnaderna i köpkraft mellan länderna

Den sociala ekonomin - bruk för alla

- För att stödja föreningslivets självständighet bör ett begränsat avdrag för ideella gåvor också kunna göras från inkomstskatten.
- Ett begränsat avdrag bör övervägas för gåvor till ideell verksamhet. Kriterier för vilka verksamheter som kan omfattas bör vara motsvarande de som gäller för rätten till skattefri del av kapitalinkomster.
- Möjligheten till statlig hjälp med uppbörd av medlemsavgifter bör efter hand kunna utsträckas till andra organisationer.
- Det behövs en översyn och förenkling av regler för att freda organisationer och ideell verksamhet från omöjliga administrativa och ekonomiska bördor från skattesystemet
- Ta upp en dialog med organisationerna om ev behov av en samlad överenskommelse / avtal angående deras relation till regering och myndigheter